



کۆمەلێک ئادابی شەری

ئادابی سێزدەیه

ئادابەکانی سەردانی کردنی گۆرستان

نوسی

م. هەلگورد مصطفی گەلالەیی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه ومن تبعهم
بإحسان إلى يوم الدين .

نادابه‌کانی سەردانی کردنی گۆرستان

(۱) سەلام کردن له‌کاتی چوونه ناو گۆرستان : نه‌گەر گە‌یشتی به گۆرستان بلی :

(السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لِلْحَقِّقُونَ

نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ) . واتە : سەلامی خۆی گە‌وره‌تان له‌سەر بی‌ت ئه‌ی

خاوه‌نی گۆره‌کان له‌باوه‌رداران و موسوڵمانان ، ئی‌مه‌ش **إِن شَاءَ اللَّهُ** به ئی‌وه ده‌گه‌ین

، داو‌اله خۆی گە‌وره ده‌گه‌ین ئی‌مه و ئی‌وه‌ش سەلامه‌ت بکات .

(۲) **دوعا کردن بۆ مردوان** : سونه‌ت وایه له‌کاتی سەردانی کردنی گۆرستان دوعای خیر

بۆ مردوان بکری‌ت و داوای لی‌خۆشبوو‌نیان بۆ بکری‌ت ، به‌لام خۆیندنی قورئان و

سوره‌تی فاتحه‌ بۆیان هیج به‌لگه‌ی له‌سەر نی‌ه و بیدعه‌یه و پی‌یان ناگات بۆیه

ته‌نها دوعایان بۆ ده‌کری‌ت .

(۳) **رووکردنه قیبله له‌کاتی دوعاکردندا** : له‌و کاته‌ی دوعا بۆ مردوو‌ه‌کان ده‌کە‌ی

رووت بکه قیبله و روو نه‌که‌یته گۆره‌که ، ته‌نها له خۆی گە‌وره بی‌اری‌وه بۆ ئه‌وه‌ی

لی‌یان خۆش بی‌ت .

(۴) **هاوار نه‌کردن و پارانه‌وه له‌ گۆری پی‌غه‌مبه‌ران و پی‌او چاکان** : پارانه‌وه له‌ گۆری

پی‌غه‌مبه‌ران و پی‌او چاکان شه‌ریک بۆ خوا دانانه و گە‌وره‌ترینی تاوانه‌کانه ، خۆی

گە‌وره فه‌رموو‌یه‌تی : (فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا) . (الجن : ۱۸) . واتە : له‌گه‌ل

خوادا له‌هیج که‌سیکی تر مه‌ پارینه‌وه .

(۵) **دروست نيه دەست له كیل و قەفەزى هيج گۆرپك بخشېنریت به مەبەستى تەبەرۆك**

: چونكه ئەمە شیركە و دروست نيه ، وه دروست نيه پەرۆى سەوزى سەر گۆرى هيج
كەسپك لەخۆتان و مال و مندائتان ببەستن ، وه دروست نيه خۆل و بەردى سەر
گۆرى هيج كەسپك بەیننەوه ، وه دروست نيه بۆ مەبەستى مراز حاسل بوون بەرد
بلكینن به هيج گۆرپك چونكه ئەو كارانه حەرمان و شەرىك بۆ خوا دانان .

(۶) **تایبەت نەکردنى سەردانىکردنى گۆرستان به هيج رۆژیکەوه :** له هەر رۆژیک دا

بیت به مەبەستى بیرهاتنەوهى قیامت دروسته سەردانى گۆرستان بکەى ئەك
تەنها له رۆژیکى تایبەت و دیارى کراودا .

(۷) **زۆر سەردان نەکردنى گۆرستان به تایبەتى بۆ ئافرەتان :** بۆ پیاوان و ئافرەتان

جار جار دروسته سەردانى گۆرستان بکەن بەشیوەیهكى شەرى ، بەلام زۆر
زیادەرەوى کردن لەسەردانىکردندا دروست نيه بەتایبەتى بۆ ئافرەتان چونكه
لەعنەتى لەبارەوه هاتوو پێغەمبەرى خوا ﷺ فەرموویەتى : **(لعن الله زوارات**
القبور) . صحيح الجامع : ۵۱۰۹ . واتە : خۆى گەرە لەعنەتى کردوووە ئەو
ئافرەتانەى زۆر سەردانى گۆرستان دەکەن .

(۸) **نەخویندنى قورئان لەسەر گۆرستان :** چونكه ئەم کارە بەلگەى لەسەر نيهو

هاوەلان قورئانیان لە گۆرستان نەخویندوو ، وه دروست نيه قورئان خوینیك
بەكرى بگيریت بۆ خویندنى قورئان بۆ مردوو .

(۹) **ئەگەر کرا سونەت وایه بەبى پیللو برۆن بۆ ناو گۆرستان :** بەلام ئەگەر

گۆرستانەكە درك و بەردى زۆر بوو یان زۆر گەرم بوو ئەوه ئاساییه به پیللووهوه

برونه ناویه وه .

(۱۰) نابیت به سهر هیچ گۆرپیدا برۆیت و پیت بنیته سهری : پیغه مبهری خوا ﷺ

فه رموویه تی (لَأَنْ أَمْشِيَ عَلَى جَمْرَةٍ أَوْ سَيْفٍ ، أَوْ أَخْصَفَ نَعْلِي بِرَجْلِي ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ

أَنْ أَمْشِيَ عَلَى قَبْرِ) . صَحِيحُ التَّرْغِيبِ وَالتَّرْهِيْبِ : ۳۵۶۴ . واته : به سهر

پشکویه کدا برۆم یان به سهر شمشیریکی تیژ دا برۆم یان قهیتانی نه عله کانم

له ناو گۆشی پییه کانم بدرووم خوشتره لام له وهی به سهر گۆرپیدا برۆم .

(۱۱) نویژ نه کردن پرووه گۆر و دانه نیشن له سهری : پیغه مبهری خوا ﷺ فه رموویه تی

(لَا تَصَلُّوا إِلَى الْقُبُورِ وَلَا تَجْلِسُوا عَلَيْهَا) . صَحِيحُ أَحْكَامِ الْجَنَائِزِ (۲۰۹ - ۲۱۰) . واته :

نویژ پرووه گۆره کان مه کهن ، وه له سهر گۆره کان دامه نیشن .

وه فه رموویه تی : (لَأَنْ يَجْلِسَ أَحَدُكُمْ عَلَى جَمْرَةٍ فَتَحْرِقَ ثِيَابَهُ فَتَخْلُصَ إِلَى جِلْدِهِ

خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَجْلِسَ عَلَى قَبْرِ) . رَوَاهُ مُسْلِمٌ) واته : یه کیك له ئیوه له سهر

پشکویه کی ناگر دابنیشیت پۆشاکه کهی بسوتینیت هه تا دهگات به پیستی

باشتره بۆی له سهر گۆرپیک دابنیشیت .

(۱۲) دروست نه کردنی مزگهوت له سهر گۆر : پیغه مبهری خوا ﷺ فه رموویه تی : (لَعَنَ

اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ) . (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ) . واته : خوا

له عنه تی کردووه له جوله که و گاوره کان چونکه گۆری پیغه مبهرانیان دهکرد به

مزگهوت .

وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه وسلم

۱۱ ربیع الثاني / ۱۴۳۸ ک - ۲۰۱۷/۱/۱۰ ز